בָּאָר הָנוֹלָה

ל הָרְמְבִּ"ם שָׁם. ל רָבֵּנוּ יוֹנָה בְּפַּרֵק ב רְבְרָכוֹת מַהַהִיא רְפְּסָחִים נוֹ. תפר. ט הְשׁרבָת מַשְּׁרְבָת הַרִּיבְייִשׁ סִּימָן בּפְסוּקֵי דְּזְמְרָה וּבִתְפַלָּה צָרִיךְ לְדַקְדֵּק בְּכֶךְ. הגה וְהוּא הַדִּין הַקּוֹרֵא בַּתוֹרָה בַּנְּבִיאִים וּבַכְּתוּבִים (לֹדֹּי) שׁ לְּדָּהַר (בית יוסף בשם הוד״ק): בג יצַריך לְדַקְדֵּק שַׁלֹא יָרַפֶּה הַתְזַק וְלֹא יִתְזַק הַרַפָּה, וְלֹא יַנִית הַבַּד וְלֹא יָנִיד (יֹנִילֹי) הַבָּּח: בֹד. יֹצָרִיךְ לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמֵע בִּטְעַמִים כְּמוֹ שֶׁהֶם בַּתּוֹרָה. הגה אֲכָל לֹא נָהַגוּ לאוֹת פּלוּ. ומִכָּל מָקוֹם הַמְדְקְדְקִים מַהְמִירִים ^{(ת) (תו)}בְּכָּך: בה. ^{(מ) ה}בְּשֵׁלֹאמֵר וּקְשַׁרְהַם לְאוֹת ַעַל יָדַך יְמַשְמֵשׁ בִּתְפִּלִין שֵׁל יָד, וּכְשֵׁיֹאמֵר וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיךְ יְמַשְׁמֵשׁ בְּשֵל רֹאשׁ, וּכְשֵׁיֹאמֵר וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ יְמַשְׁמֵשׁ בשְׁתֵּי צִיצִיוֹת שֶׁלְּפָנָיו (וְעַיֵן לְעֵיל סִימֶן כד סָעִיף ה): בֹּוֹ בּשְׁמֵשׁ בשְׁתֵּי צִיצִיוֹת שֶׁלְפָנָיו (וְעַיֵן לְעֵיל סִימֶן כד סָעִיף ה) לָקְרוֹת קָרִיאַת שְׁמֵע בְּקוֹל רָם וְיֵשׁ גוֹהֲגִים לָקְרוֹתוֹ בְּלַחַשׁ. הגה וּמְכָּל מָקוֹם יֹאמְרוּ פָּסוּק רִאשׁוֹן בְּקוֹל רָם וְכֵן נוֹהֲגִין (כל בח:

ָסב מִי שֶׁלֹא דַקְדַּק בִּקְרִיאַת שְׁמַע אוֹ לֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ, וּבוּ ה׳ סְעִיפִים:

א. ״אַף עַל פִּי שֵׁמִצוָה לִדַקְדֵּק בָּאוֹתִיוֹתֵיהַ, קָרָאָהּ (*) וַלֹא דְקְדֵּק בָּהַן (בֹּי יַצַא: ב. * יַכוֹל לִקְרוֹתָה א בַּרַכוֹת טו וֹכְרַבֵּי יוֹסֵי.

> התְּנוּעֶה גְּדוֹלֶה, פַּמְבֹאָר אַצֶּל הִמְּדְקְדְּקִים, מִשׁוּם הָכִי בְּמַקֶּף לֹא בָּאָה לְעוֹלֶם הנְּגִינֶה אֶלֶא תחת מַּכָה השְׁנָיֶּה, מִמֵּילָא מִשְׁתּנָה החוֹלֶם לְקָמץ חְטָף שָׁהִיא תְּנוּעָה קְטנָה בְּדֵי שֶׁיֶכוֹל לֶבֹא אַחְרֵיהָ נֶח גַרָאָה, וְאף על פִּי כֵּן אֵינוֹ זֶז מִגְּזְרָתוֹ כְּמוֹ שֶׁבֶּתב רשִׁ״י בַּהָשֶּׁשׁ פֶּרָשׁת יָתָרוֹ פֶּסוּק כד פֶּן יִפְרָץ כֶּם, עיֵן שָׁם. וְכֵן גִמֵּי אַת בְצִירֵי, וּכְשָּׁבֶּאָה בְּמַקֶף מִשְׁתּנָה לְתוֹלַדְתּוֹ בְּסָגוֹל מָן הטעם הנָה: (יג) הנָח. שְׁרֶ״א הנָחְטֶפֶת כְּגוֹן ַבְּסוֹף תַּבָה אוֹ בְּאֶמְצע תַּבָה הבָּאָה אחר תְּנוּעֶה קְטנֶה, וֹשְׁוָ״א נֶד נְקְרָא המְתְנוֹעעת, כָּגוֹן בָּרֹאשׁ תַּבָה אוֹ בַאֲמָצע תַּבָה אחר תַנוּעָה גָּדוֹלֶה, וְסִימֶן תַנוּעָה גָּדוֹלֶה פְתּוּחֵי חוֹתָם, רק החִירִיק כְּשֶׁיֵשׁ יוּ״ד אֶצְלֶהּ נְקְרֵאת מְּנוּעֶה גְּדוֹלֶה, וּכְשָׁאֵין יוּ״ד אֶצְלֶהּ גַּקְרֵאת תְּנוּעֶה קְטַנֶּה: (יד) בְּּכֶךְ. וּבְלְבד שָׁיְכוּן, כִּי הנְנִינָה לְמִי שֶׁלֹא הַרְגּל כָּה מפְסִיד הכּוָנָה, דּרְבֵי מֹשֶׁה:

המ״כ רק להזהר שַיַחַמֹּך מלַת אַף הישב שלא יהיה בקורא אַפַּדֹנִי עַקְ שָׁם, רְאַפְשַׁר שָׁהָשָּעָם שֶׁל הָהַפָּסֶק קַצָּת שֶׁלֹא יָהָא נָרָאָה כָּאוֹמֶר שֶׁאַף ה׳ יַחָרָה, רוֹצֵה לוֹמֵר, נַם ה׳ יֶחֶרֶה עַל זֶה מִלְבַּר אַחֵר, בִּיוָן שֶעַל בְּרְחָךְ זֵשׁ לְהַפְּסִיק קְצֶת בֵּין מִלַת וְחָרָה לְאַף דְּלֹא לְשָׁתַּמֵע וְחָרֶף, וְלָכֵן אֵין לְהַסְמִיכוֹ כָּל כָּךְ אֶל מְלַת הֹי. וּמְכָּל מְקוֹם לֹא יִהְיָה הֶפְּסֵק נפֶר כָּל כָּךָ כָּמוֹ שָׁכָּתַבְתִּי לְעִנְיַן בְּכָל לְבָבְךָּ: ٥ כְּכָרָ. עַיֵּן בַאֵר הִיטֵב. וְעַיֵּן בְּשַׁלְמִי צְבוּר בשם ספר שתי נדות שבתב, שברב הקהלות נוהגין לקרות בשעמים אַר אין מפסיקין בְּסוֹף פְּסוֹק בְּמוֹ שֶׁעוֹשֶׂה הַקּוֹרָא בַתּוֹרָה, וְאַדְרָבָה יוֹתֵר צָרִיךְ לְהַפְּסִיק בְּסוֹף פְּסוּק מבשתם טעם אחר, וכן ראוי להזהר בטעם טרחא, והבלתי זהיר בה כשיגיע אל כל הַקָּרֶב הַקָּרֶב אֶל מִשְׁפַּן ה׳ יָמוּת מְחָרֶף, וּבְּסוֹף פָּרָשַׁת צִיצִית אֲנִי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם אֲמֶת יֵשׁ בְּמַלֵּת אֲנִי טַרָּחָא. וַהְנְנִי מְבָאֵר לְמָה אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע״ה אָנָא ה׳ כִּי אַנִי עַבְדֵּךְ כֹּר, וְהָנֵה בָּאָמָרוֹ אַנִי עַבְדֶּךְ אֵינוֹ מְשֶׁלֶּל שֶׁלֹא יְהֵא נֵם אִישׁ אַחֵר עַבְדּוֹ רֶק אַנִי עַבְדֵּךְ, וּכְבֶר

יפִּצְאוּ מַחַרִים גַם כּן עַבְדִיו, וְכּן וְלִי אֲנִי עַבְדֶּךְ כּר וְלִשְׁלְמֹה עַבְדֶּךְ כֹא לֶּלְא. וְלְכֹן אם אַפְּה אוֹמֵר אֵנִי הְ אֲלֹהיְכָם בְלֹא פַּעְהָע שְׁנֵם צְּחָר יְהְיָה אֱלֹהיִכָם, אָבֶל כְּשָׁאַה קוֹרָא אֲנִי בִּשָׁגַם שִׁרְחָא אָז מֹשְׁמָע אֲנִי וְלֹא אַחָר וְבִיי. וְאִינוֹ רָחוֹק בְּצִינִי שְׁלְכִּהְחַלֶּה סִים הַקְרוֹש בְּרָה הוֹא בְּרָשָׁה וֹוֹ כְּךְּ בְּיִי לְלֹא אַחַר וְבִיי. וְאִינוֹ רְחוֹלְ שמע ונמצא המפים מפים במה שהתחיל, עד כאן לשתו, עין שם. ועין שם עד בשם פכר שמי נידת שכתב בשם מונר״מ ראיתא בולר רבי פלתי מצא מת ובדק בפיו ובחשמו וּרְעֵינֶיוֹ וְלֹא מְצָאָם בּוֹ, אָמֵר בְּתַרָּאי לֹא נִוְהָר בַּרְבַקִים שֶׁבֶּאָמֶת וְיַצִיב, עַד כָּאן לְשׁתּוֹ:

משנה ברורה

אַתֶּרִים, עֵינַיכָם אַשֶּׁר אַתָּם זֹנִים אַתַרִיהַם, אֱלֹהַיכָם אַשַּׁר, לְאלֹהַיכָם אַנִי, אַלהַיכֵם אֵמֶת. גַם כָּל תַּבָה שַׁתִּתְלָתָה אָלֵף וְאֵפְּשָׁר שַלֹּא יַרְגִּישַׁנָה בַּמִּבְטָא צַרִיך הַפְּסֵק, כָּגוֹן אַשֵּׁר אָנֹכִי, מִטֵּר אַרְצָבֵם, וְעָצֵר אַת, אַשֵּׁר ד׳, דְּבַרַי אַלַה, וַיֹּאמֶר ד׳ אַל, דַבֶּר אַל, מִצְוֹת ד׳, אֲשֶׁר אַתֵּם, וְכֹל כְּהַאי גַּוְנָא. גַם בַּל תַּבָה שַׁתִּתַלַתָה יו״ד צַרִיךְ לְהַדְגִישׁ בַּמִּבְטַא, שַלֹא יֵרָאַה בִּאָלוּ נִמְשֵׁבֵת אַתר הַמַּבָה שֶׁלְפַנֶיהָ, כְּגוֹן פֶּן יִפְתָּה לֹא יֵרָאֶה כְאִלוּ קוֹרֵא פָּנִיפְתָּה אוֹ פַן אִיפַתָּה, וְכַן בַּתַבַת יָרְבּוּ וְכֹל בְהַאי גוְנָא: כב (לה) יש לזַהָר. פּ וַלֹּא הַזָּהַירוּ עַל קָרָיאַת שָׁמַע, אָלַא מַשׁוּם שַׁמְּסוֹרָה לַכֹּל וְיֵשׁ בַּהּ יְתוּד (סּ וַלֹא הַזָּהַירוּ עַל קָרִיאַת שָׁמַע, אָלַא מְשׁוּם שַׁמְּסוֹרָה לַכֹּל וְיֵשׁ בַּהּ יְתוּד שַׁמַיִם: 🕻 (דֹּן) הַנָּח. מּ שְׁנִ"א הַנַּחְטֵפֵּת נִקְרֵאת נַח, כִּגוֹן בִּסוֹף תַּבָה אוֹ בָּאָמָצֵע תַּבָה הַבָּאָה אַחַר תִּנוֹעָה קְטַנָה, וּשְׁוַ״א נַד נִקְרָא הַמְּתִנוֹעַעַת, ּכְגוֹן בְּרָאשׁ תַּכָה, אוֹ בְּאֶמְצֵע תַּכָה הַבָּאָה אַתַר תְּנוֹעָה גְּדוֹלָה. וְסִימָן ּ תְּנוֹעָה גְּדוֹלָה פִּתּוֹחֵי תוֹתָם, רַק הַתִירִיק כְּשֶׁיֵשׁ יו״ד אֶצְלָה נְקְרַאת תְּנוֹעָה גְּדוֹלָה וֹכְשָׁאֵין יוּ״ד אֶצְלָה נִקְרֵאת תְנוּעָה קְטַנָה: 🗖 (דוֹ) בֵּן. אַך שַּצַרִיהְ לְזָהֵר לִפְּסֹק בַּמָּקוֹם הָרָאוּי לְהַפְּסִיק לְפִי הַעְנָיֵן כְּדֵי שֵׁיִהְיֵה 👁 שֶׁצַּרִיהְ לְזָהֵר לִפְּסֹק בַּמָּקוֹם שַעַם וַהַבָנָה לִּדְבָרָיו, עַל כֵּן יִרְאֶה לְקְרוֹתָה בְּנַתַת, דְּאִי לָאוֹ הָכִי יִשְׁתַּנָה לְפְעַמִים הֲבָנַת דְּבָרָיו עַל יְדֵי זֶה: (לֹח) בְּכָךָ. וּבִלְבַד (מּ) שֶׁיְּכַוּן, כִּי הַנְגִינָה לְמִי שֶׁלֹא הַרְגַּל בָּה מַפְּסִיד הַבַּוּנַה: בה (לּפ) כְּשֶׁיֹאמֵר וּקשַרְתָּם לְאוֹת. וְכֵן כּה בְּפַּרָשָה שְנִיָּה כְּשֶׁמַזְכִּיר עִנְיַן תְּפִּלִּין צַרִיךּ לְמַשְמֵש: בוֹ (מ) יַשׁ נוֹהָגִים וְכוּי. לְעניַן אָם יוֹצֵא בְּקְרִאַת שְׁמַע עַל יְדֵי אַתֵּר שֶׁיְכֵוּן לְהוֹצִיאוֹ, עַיֵּן בְּמָגֵן אַכְרָהָם וּפְּרִי מְגָּדִים, וְרֹב הָאַתְרוֹנִים סוֹבְרִים דְּיוֹצֵא פַּזֶה, וְעָדִיף זֶה מֵהְרָהוּר, דְּהִרְהוּר לָאו כְּדְבּוּר דַּמֵי, מַה שֵׁאֵין כֵּן בָּזָה דְשׁוֹמֵע כִּעוֹנָה. וְכַתַב עֹלַת תַּמִיד, וְנִרְאֵה דְּדַוְקָא בְּמָבִין הַלָּשוֹן, וַאַפָּלוּ בִּלְשוֹן הַקֹּדֵשׁ בַּעִינַן דַּוּקָא שֵׁיַבִין הַשּוֹמֵע, עַיֵּן בְּסִימָן קצג סַעִיף א. וּבִשְׁיַרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלֶה הַבִיא בְּשֵׁם בִּרְבַּת אַבְרָהַם, ּדְוַקָא בְּיָתִיד הַמּוֹצִיא אֶת הַיָּתִיד, אֲכָל יָתִיד הַמּוֹצִיא אֶת הַרַבִּים אוֹ

באור הַלָּכָה ב * יָכוֹל לִקְרוֹתָה בְּכָל לָשוֹן. עיַן בּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּמה שֶׁבָּתבְתִּי, וְהוּא הוְיין

בּתְפּלָה וּכִרְכּת המָזוֹן וְקִרּוּשׁ וְכוּי. וְהִנֵּה אף שָׁהמָגוַן אַכְרָהָם כָּתב בְּשֵׁם התוספות הַבְקְדוּשׁ ובִרפת המִצוֹת וְהֹלֵל יוֹצֵא אִפְלוּ אֵינוֹ מֵבִין הֹלְשׁוֹן, כְּבָר פַּסְקוּ קָּאָתָרוֹנִים הַקַּרְכֵּן עָדָה עַל הַיְרוּשַּלְמִי פֶּרֶק ז דְּסוֹטָה וּכְסַפֶּר מָגֵן גִּבּוֹרִים וּכְהַגָּהוֹת רי אֶלְעָזָר לַאנֶראן וְהַכְרִיחוּ בְּכמָה רְאָיוֹת דְאֵינוֹ יוֹצֵא. וּמה שֶּׁבֶּתבְנוּ בּמִשְׁנָה בְּרוּרָה דְּבִלְשׁוֹן הקדש אָפַלוּ אֵינוֹ מֵבִין הלָשׁוֹן יָצָא, עיֵן בִּפְרִי מְנָדִים שָׁמִּסְתפֵּק בָּוָה, וּמֵהתֵימָא שָהַעְלִים עִינָיו מִדִּבְרֵי הלְבוּשׁ בְּסִימָן קצג שָבָתב בְּהַדְיָא שָׁם דְּהמְבָרֵךְ יוֹצֵא אף אָם אֵיגוֹ מֵבִין הלָשוֹן, וּבָאֵמֶת שָׁם בִּסִימָן קצג לֹא נִסִתפֵּק בָּזָה כִּלָל וְהָעָתִיק שָׁם ַ דָּבָרָי הַלְבוּשׁ לִדִינָא, וְכֵן כָּתוּב לְדִינָא לְמִעשָה בָּהגַּהוֹת ר׳ אָלְעָזָר לֹאנָדָא בְּכֶּרֶק ז דְּסוֹטָה, עיַן שַׁם. וּמה שֶׁכַּתבְתִּי עוֹד בּמִשְׁנָה בְּרוּרַה דְּזָה אֵין מַצוּי וְכוּי, מְשׁוּם ַדְּלַעָנֶיוּת דּעָתִּי גַרְאָה דְּכָלָאו הָכִי בִּודאי לֹא יָצָא בְּקְרִיאת שָׁמע, כִּי אף אָם גֹאמר דְּמָה שָּאָמָרִינָן בְּכָל לָשון שָאתָה שומֵע, לא קָאֵי על לְשון הקֹדֶש, דְּבוֹ אִפְּלוּ אָיגו שוֹמֵע אוֹתוֹ כְּלָל לֹא גַתְבּמֵל מִמֶּגוּ שֵׁם לָשׁוֹן על יְדֵי זֶה, עֹל כָּל פָּנִים מִי עוד, מַאָם קָרָא וְלֹא פָוַן דְּלֹא יָצָא, על כֵּן כָּתבְתִּי דְּיָה אֵין מָצוּי וְכוּי. וְדע עוֹד, דְּנֶרְאָה לְּי בָּפְשִׁיטוּת, דָּאוֹתֶן דְּכַרִים הנָאֲמָרִין בְּכַל לַשוֹן הוא דּוְקָא אָם אנְשֵׁי אותו המְדִינָה מְדבְּרִין כָּדָּ, אָבָל אָם אנְשֵי המְדִינָה אֵינָם יְכוֹלִין לְדבֵּר זָה הלָשוֹן, ורק הוא ועוד אַיזָה אָנָשִים יְחִידִים יוֹדְעִים זָה הּלָּשוֹן, זָה לֹא נֶחְשָׁב לְשוֹן כְּלַל לְמִדִינָה זוֹ שָׁאֵינָה מכֶּרֶת בְּזוֹ הלָשׁוֹן, דְּבִשְׁלָמָא לְשׁוֹן הקֹדֶשׁ הוּא לָשׁוֹן מִצִּד ָּהָעֶצֶם, מה שָּׁאֵין כֵּן שְאָר לָשוֹן אֵינֶגוּ כִּי אָם מִצד הָסְכֵּם המְדִינָה, וְכֵיוָן שָּאֵין אגשי המִדִינָה זוֹ מבִּירִין בִּלָשוֹן זָה לֹא נִקְרָא לַשוֹן בְּלָל. וּרְאַיָה לִדְבָרִי מִקְדוּשִׁין ו ע״א, הָאוֹמֵר חָרוּפָתִי, בִּיהוּדָא מְקַדֶּשֶׁת, שֶׁבֵּן בִּיהוּדָא קוֹרִין לֹאָרוּסָה חָרוּפָה, אָבֶל בִּשְאָרֵי מְקוֹמוֹת אֵינָה מְקָדָשֶׁת, אף שֶׁשְׁנֵיהֶם כִּוְנוּ לְשֵׁם קְדוּשִׁין וְקְדוּשִׁין הוא בְּכָל לָשוֹן, אף על פִּי בֵּן בִיוָן דְאֵין לָשוֹן זֶה לְשוֹן קִדוּשִׁין בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, ָהָוִי פָאַלוּ נָתוְ כָּסֶף וְלֹא אָמר כְּלָל, דְאֵינָה מְקַדֶּשָׁת, וְכֵן כָּתב הרֹא״שׁ וְשַׁלְחָן עָרוּדְ ָּבָעִינָן שֶׁלֹאמר לְשוֹן קְדוּשִׁין שָבְּאוֹתוֹ מָקוֹם וַלְבֵד דַּצַת הָרַמְבַ״ם דְּמַחְמִיר בַּחְרוּפָתִים, וּכְעֵין זֶה מָצָאתִי פָתוּכ גּם כֵּן בְּרִיטִבֶ״א על הָאלְפָּס שֶׁל גָדָרִים רֵישׁ פֶּרֶק קמָא,

יַתִיד הַמּוֹצִיא אֶת הַשְּׁנַיִם כְּכִרְכַּת הַמָּזוֹן, אֲפָלוּ אֵינַם מְכִינִים בִּלְשוֹן הַקְּדַשׁ יוֹצְאִים:

א נלא דקדק. אין הַעִּנַן שַלא הַזָּכִיר הַהַּבוֹת וָהָאוֹתִיוֹת, שַבּוַדָּאי לא נַצָּא, אַבַל עְנַיַן לא דְקַדָּק הוא שַלא נַתון רַוַת בַּין הַדְּבַקִּים או שַלא (א) נַלא דְקָדָק. הַתִּיז הַזִּי שַׁל תִּזְבָרוֹ וַבַדּוֹמָה, וְבַנַיִּל בְּסִימָן סא וב״ח וְאַלְיָה רבָה בְשָׁם הֹחָפוּף וְכֵן מוּכָח מְפֶּרוֹשׁ רשִׁ״ר שָׁם בְּמֹחְנִיחִין דּף טו, עיָן שָׁם, וּמֶהוּבְּכֶּרְא שָׁם ע״ב עמ שָׁם: 🕻 (בּ) נָצָא. מַכַּל מַקוֹם יַזָּהַר מָאד לְכַתְּתַלָּה בַּזָּה. וְאִיתָא בְּשַׁ"ס, הַמְדַקְבְּק בְּהָן, שְׁבַרוֹ שְׁמַצְוְנִין לוֹ גַיהַנֹם, שְׁהוּא מִרָּה כְּנָגֶד מִדְּה, שְׁמַאַתַּר

שַׁעַר הַצַּיון

כב (כ) בית יופף בְשַׁם הַדַ״ק: כג (כל) מָגן אַבְּרָהָם: כד (כג) בית יופף: (כג) דַּרְבֵי משָׁה: כה (כד) מוכָח מַהַגְּרָ״א וְהַבְּ״ח לְצֵיל בְּסִימָן כח: